

Skrifstofa Alþingis
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, fimmtudagur, 13. febrúar 2020

Tilv. 2020020015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu), 48. mál 150. löggjafarþings.

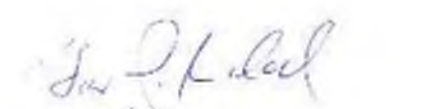
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins (ÁTVR) hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu), sem er 48. mál 150. löggjafarþings. Í frumvarpinu er lagt til að núgildandi a. lið 2. mgr. 4. gr. áfengislaganna verði breytt á þann veg að framleiðsla áfengis til einkaneyslu varði ekki lengur refsingu skv. 27. gr. laganna. Þannig er lagt til að orðin "einkaneyslu eða" í a. lið tilvitnaðrar málsgreinar falli brott, en að á eftir a-lið komi nýr stafliður, svohljóðandi: "að framleiða áfengi til einkaneyslu með eimingu". Þá er lagt til að á eftir orðunum "leyfi til framleiðslu áfengis" í 1. mgr. 6. gr. laganna komi: "í atvinnuskyni".

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að markmiðið með framlagningu þess sé að leggja til að afnema refsingu við því "almennt viðurkennda athæfi" að einstaklingar bruggi sjálfir bjór og léttvín til einkanota með gerjun. Frumvarp svipaðs efnis hefur verið lagt fram áður, seinast á síðasta þingi, 149. löggjafarþingi, mál nr. 466, en hlaut ekki afgreiðslu. Frumvarp það sem nú liggur fyrir gengur skemmra en hið fyrra frumvarp að því leyti að í eldra frumvarpinu var einnig gert ráð fyrir því að eiming einstaklinga á áfengi skyldi undanskilin refsinaemi.

ÁTVR skilaði inn umsögn með síðasta frumvarpi þann 21. mars 2018. Í umsögninni er virðulegt Alþingi hvatt til þess að láta lýðheilsusjónarmið og samfélagslega ábyrgð ráð för við afgreiðslu frumvarpsins. Þá var gerð grein fyrir gildandi rétti í nágrannaríkjunum, Bretlandi, Danmörku, Noregi, Svíþjóð og Finnlandi, en í öllum þessum ríkjum er framleiðsla einstaklinga á sterkum drykkjum, þ.e. eiming, bönnuð með einum eða öðrum hætti.

Við lestur greinargerðarinnar sem fylgdi hinu fyrra frumvarpi virtist sem tilgangur þess væri að liðka fyrir heimabruggun öls og léttvins til eigin nota í takt við meinta réttarvitund almennings. Eins og frumvarpið var úr garði gert hefði það hins vegar þýtt að sterkir drykkir hefðu fylgt með, en ÁTVR taldi að þar væri um mistök að ræða. Nú hefur augsýnilega verið úr því bætt og er það vel.

ÁTVR tekur hins vegar ekki beina afstöðu til frumvarpsins að öðru leyti, en vísar til fyrri umsagnar. Virðingarfyllt,

Ívar J. Arndal, forstjór ÁTVR

Reykjavík 12. febrúar 2020

Efni: Umsögn IOGT á Íslandi um „frumvarp um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu)“. 150. löggjafarþing 2019–2020. Þingskjal 48 — 48. mál.^[1]

IOGT á Íslandi leggst eindregið gegn umræddu frumvarpi og bendir á að samþykkt þess muni leiða til aukinnar áfengisneyslu í landinu. Það mun auka þann vanda sem neysla áfengis veldur. Áfengi er engin venjuleg neysluvara heldur lífrænt leysiefni, eitur sem er notað sem hugbreytandi vímuefni og er ávanabindandi fíkniefni og eiturlyf. Áfengi hefur mikla sérstöðu sem lögleg vara og fráleitt að um hana þurfi eða eigi að gilda sömu viðmið og ýmsar aðrar vörur. Í flestum löndum eru takmarkanir á því hver má kaupa og hver má selja áfengi. Slíkar takmarkanir byggjast á samfélagssýn sem lýtur að heilsu, öryggi og almennri reglu.^[2]

Bindindissamtökin IOGT vinna mikið með almenningi í grasrótastarfi, þar kemur fram mikil andúð samfélagsins á frumvarpinu. Frumvarp þetta er í algerri mótsögn við heilbrigðisstefnu þessarar sem og fyrri ríkisstjórna.^{[3][4]} Frumvarpið vinnur gegn samþykktum Alþingis í málefnum barna, kvenna, jafnréttis og ofbeldis^{[5][6]} ásamt Barnasáttmála Sameinuðu Þjóðanna^[7] sem er hluti íslenskra laga. Allir stjórnálmenn segja að þeir ætla að standa við þann samning. Stjórnarskrá Íslands er skýr hvað varðar að vernda ber börn gegn gríðarlega freklegum ágangi áfengisöðnaðarins.^[42]

Ef frumvarpið yrði að lögum og leyfilegt yrði að brugga heima eða framleiða áfengi til einkaneyslu. Hvort sem er með eftirliti eða án, vinnur það á móti þeirri grundvallarsýn að áfengi sé engin venjuleg neysluvara. Skilgreiningin er mjög skýr í allri framsetningu Alþjóða heilbrigðismálastofnunarinnar (WHO).^[8]

Það er stefna alþjóðasamfélagsins að draga úr notkun áfengis til að auka lýðheilsu og sjálfbærni. Allir ráðamenn ættu að taka virkari þátt í að koma sterkari böndum á alla þætti áfengisöðnaðarins; innflutning, framleiðslu, sölu, dreifingu og markaðsvæðingu áfengra drykkja og tryggja eftirlit með þeim.^[9]

Sagan er okkur í fersku minni og hefur kennt okkur margt. Áfengisneysla hefur í gegnum tíðina verið mismikil, oft nánast engin og ber ráðamönnum að kynna sér þá sögu, sérstaklega þeir sem halda að áfengi sé órjúfanlegur hluti af okkar menningu. Fyrir 20 árum var hér á landi faraldur unglingadrykkju. Með samhentum átaki tókst okkur að snúa þeirri þróun við. Óheft og eftirlitslaus heimabruggun áfengis er til þess fallin að grafa undan þeim góða árangri sem náðst hefur í forvörnum. Mörg ríki heims líta til okkar í þeim málum og er módelið okkar kennt í að minnsta kosti 25 evrópulöndum.^[10]

Með samþykkt frumvarpsins er opnað á aukið aðgengi að áfengi og þar af leiðandi aukna neyslu og aukinn vanda vegna áfengisneyslu. Í frumvarpinu eru engar takmarkanir á styrkleika þess áfengis nema eimun, sem heimilt yrði að framleiða án leyfa og eftirlits. Meðal annars með verðstýringu hafa íslensk stjórnvöld dregið úr neyslu sterks áfengis með góðum árangri.^[11] Skaðsemi áfengis minnkar ekki við að heimila eftirlitslausa framleiðslu þess heldur eykur neyslu og eykur líkurnar að ungmenni komist í áfengi. Allar tilslakanir á lögum tengdum áfengisneyslu leiða til aukinnar heildarneyslu áfengis sem eru í andstöðu við skýra stefnu stjórnvalda á Íslandi og heimsvísu.^[12] innslag með Katrínu Jakobsdóttur í UN mínúta 32

Í fyrri umsögnum IOGT á Íslandi sem lesa má á vef alþingis, hafa komið fram margar traustar heimildir sem eru gefnar út á ábyrgð viðurkenndra stofnana, innlendra og alþjóðlegra um vandann sem neysla áfengis veldur. Af þeim er ljóst að vandinn vegna neyslu áfengis er gífurlegur og mikilvægt að leita allra mögulegra leiða til þess að halda honum í skefjum. Umfram allt eru þær þó staðfesting og áminning um að áfengi er engin venjuleg neysluvara og eðlilegt að um hana gildi um margt annað fyrirkomulag og reglur en aðrar vörur. Við hvetjum þá sem vilja breytingar að kynna sér gögnin.

Hér bætum við þó við nokkrum ábendingum:

Árlega er gefin út af IOGT-NTO og the Swedish Society of Medicine rannsóknarskýrslan „Áfengi og samfélagið“ (Alcohol and Society – a Research Report). Hver skýrsla skoðar afmarkað svið neikvæðra afleiðinga áfengisneyslu og fylgja hér nokkur dæmi:^[13]

Árið 2020 var lögð áhersla á tengsl áfengisneyslu, meðgöngu og ungabarna. Fjallað er um samfélagslega ábyrgð að styðja við vímulaust umhverfi í tengslum við meðgönguna, brjóstagið og umönnun.^[14] á sænsku [15] á ensku

Árið 2019 var lögð áhersla á tengsl áfengisneyslu og eldra fólks. Fjallað er um aukna neyslu eldra fólks og skaðsemi henni tengdri. Áfengisneysla með lyfjagjöf vegna aldurstengdra sjúkdóma og minni mótstöðu gegn veikindum. ^{[16] á sænsku [17] á ensku}

Árið 2017/2018 var lögð áhersla á tengsl áfengisneyslu og ofbeldis. Fjallað er um áhrif ofbeldis tengt áfengisneyslu og áhrif þess á heilsuna. Bent er á leiðir til að draga úr ofbeldi og er takmörkun á aðgengi snar þáttur í því. ^{[18] á sænsku [19] á ensku}

Árið 2016 var áhersla lögð á *krabbamein*. Þar kemur m.a. fram að níu tegundir krabbameina eru sterklega orsakatengd áfengisneyslu og í Svíþjóð eru 4,5% krabbameinsdauðsfalla tengd áfengi. Og 30% krabbameinstilfella tengd áfengi eru tengd lítilli eða miðlungs neyslu. Ekki var fjallað um aðra sjúkdóma tengdum áfengi eins og geðsjúkdóma. ^{[20] á sænsku [21] á ensku}

Árið 2015 var áhersla lögð á *óbein áhrif* áfengisneyslunnar þar sem kom sterkt fram að neikvæðar afleiðingar áfengisneyslunnar er mikið samfélagsmein. ^{[22] á sænsku [23] á ensku}

Árið 2014 var áhersla lögð á skaðsemi *höfðrykkju* og sýnt fram á miklu meira tjón af slíkri drykkju en áður var talið. ^{[24] á sænsku [25] á ensku}

Árið 2013 var áherslan lögð á áfengisneyslu *ungmenna*. Þar má sjá að neyslan er enn of mikil sem og skaðsemin. Niðurstaðan er að mikilvægt sé að viðhalda einkaleyfi ríkis á áfengissölu, ströngum lögum varðandi ölvunarakstur og háum skatti á áfengi. ^{[26] á sænsku [27] á ensku}

Prófessor Tim Stockwell kom til landsins í september 2017, hélt ráðstefnu í Háskóla Íslands og átti fund með fulltrúum IOGT á Íslandi og stjórnvöldum ásamt fulltrúa Lanlæknisembættisins. Tim sagði á ráðstefnunni að flest ríki heims ásamt alþjóðastofnunum ynnu að bættri lýðheilsu og sjálfbærnimarkmiðum og munu allar tilslakanir á áfengislöggjöfinni væri óheillaskref sem hefði óafturkræf áhrif á einstaklinga og íslenskt samfélag. ^[28]

Sterk tengsl eru milli áfengisneyslu og kynbundins ofbeldis. Í samþykktri þingsályktun ^[29] um framkvæmdaáætlun í jafnréttismálum fyrir árin 2016–2019 er grein um samstarfsverkefni þriggja ráðherra um aðgerðir gegn ofbeldi. Markmið verkefnisins verði að bæta samvinnu og verklag við ofbeldisforvarnir og að styrkja samstarf við rannsókn ofbeldismála. Auk samvinnu milli stofnana verði rík áhersla lögð á samvinnu við frjáls félagasamtök til að auka fræðslu- og forvarnastarf sem byggist á rannsóknnum og faglegri þekkingu.

Samfélagslegur kostnaður vegna áfengisneyslu á Íslandi hefur verið reiknaður út í meistararitgerð Ara Matthíassonar 2010 en þar skiptir hann kostnaði í beinan og óbeinan kostnað og er útkoman 50 – 80 milljarðar á ári. ^[30] Reiknað upp til ársins 2019 eru efri mörkin nú yfir 110 milljarðar. Þessi upphæð eykst í samhengi við aukna neyslu ef frumvarp þetta verður samþykkt.

Ísland er aðili að sjálfbærnimarkmiðum Sameinuðu þjóðanna. ^[31] Ljóst er að áfengisneysla hefur neikvæð áhrif og hindrar að minnsta kosti 14 af 17 markmiðunum og 54 af 169 undirmarkmiðum. Þetta frumvarp sem yrði til þess að auka áfengisneyslu er í hrópandi ósamræmi við gildandi samþykktir þar um. ^[32] Alþjóðahreyfing IOGT hefur sett saman nýja útgáfu af upplýsingariti um hvernig áfengi hefur áhrif á markmiðin og vinnur gegn sjálfbærniþróun í heiminum. ^[33] Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) bendir á að áfengi er stór þáttur í ósmítnæmum sjúkdómum og hvetur allar þjóðir til að draga úr áfengisneyslu. ^[34]

Í skýrslu velferðarráðherra um aðgerðir samkvæmt aðgerðaáætlun ríkisstjórnarinnar vegna ofbeldis karla gegn konum í nánnum samböndum. ^[35] kemur skýrt fram „Stjórnvöld beiti markvissri áfengisstefnu sem hafi það að markmiði að draga úr áfengisneyslu og ölvun og þar með ofbeldi sem tengist henni. Áhrifaríkustu forvarnir eru verðstýring og takmarkað aðgengi að áfengi.“

Í fyrirspurn til heilbrigðisráðherra 2018 um biðlista á Vogu frá Sigurði Páli Jónssyni ^[36] svaraði heilbrigðisráðherra þá því að á biðlista séu 570 á Vogu, 20 á Landsspítala og 50 á Hlaðgerðarkoti. Sá fjöldi hefur aukist. ^[37] Hér er ekki rædd staða á börnum og ungmönnum sem fá aðstoð annarsstaðar. Á árinu 2018 fékk SÁÁ 840 milljónir. ^[38] Í frétt frá SÁÁ kom fram að það dugði ekki einu sinni fyrir launakostnaði. ^[39] Ljóst er að með því að auka aðgengi og leyfa heimabugg aukast neikvæðar afleiðingar áfengisneyslunnar. Það vinnur gegn lýðheilsu markmiðum. Ekki má gleyma að hér er um manneskjur að ræða. ^[40]

Í gegnum tíðina hafa orðið mistök við heimaframleiðslu áfengis og neysla þeirra afurða haft skelfilegar afleiðingar. Embætti Landlæknis gaf út í febrúar 2018 Talnabrunn ^[41] þar sem kemur fram að skaðlegt neyslumynstur sé árið 2017 hjá 40.000 körlum og 33.000 konum. Hér er mæld skaðleg neysla samkvæmt skilgreindum mælikvarða. Æ fleiri nýjar rannsóknir benda til þess að hvers kyns neysla sé skaðleg að einhverju leyti sbr. hjarta, æðarsjúkdómar og krabbamein.

IOGT á Íslandi er hluti af stærstu forvarnasamtökum heims. Meirihluti íbúa heimsins notar ekki áfengi, kannabis eða önnur vímuefni. Yfir 62% heimsbyggðarinnar notar ekki áfengi og er það markmið IOGT að draga sem mest úr neikvæðum afleiðingum neyslu áfengis og annarra vímuefna. Við teljum að áfengis og vímuvarnastefnan á hverjum tíma eigi að þjóna heildarhagsmunum samfélagsins og byggja á traustum rannsóknum. Áfengismál og önnur vímuefnamál eru veigamikill málaflokkur og mikið í húfi að stefnumörkun sem þau varðar séu byggð á niðurstöðum rannsókna og forðast ber stefnumótun sem byggist á einföldun, vanþekkingu og úrræðum sem ekki skila árangri eða vinna gegn heilsu einstaklinga og samfélags. Þess vegna á almenningur rétt á að stefna um áfengi og önnur vímuefni sé vel ígrunduð, unnin af vandvirkni og farið varlega í breytingar á aðgengi. Kostnaðurinn við að hefja aðgang að áfengi er lítill miðað við þann kostnað sem hlýst af neyslu. Áfengis og vímuefnastefna okkar er sterk og horfa mörg ríki heims til hennar sem góðrar fyrirmyndar. Ef áfengisíðnaðinum tekst að veikja hana á Íslandi mun hann nota það til að veikja forvarnir í öðrum löndum.

Fyrir hönd Bindindissamtakanna IOGT á Íslandi

Biörn Sævar Einarsson Formaður

Aðalsteinn Gunnarsson Framkvæmdastjóri

- [1] <https://www.althingi.is/altext/150/s/0048.html>
- [2] http://www.landlaeknir.is/servlet/file/store93/item10424/Afengi_engin_venjuleg.pdf
- [3] <https://www.velferdarraduneyti.is/media/rit-og-skvrsur-2014/Stefna-i-afengis-og-vimuvornum-desember-2013.pdf>
- [4] <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=a5aa63d9-d5b4-11e7-9422-005056bc530c>
- [5] <https://www.althingi.is/altext/149/s/1749.html>
- [6] https://www.mbl.is/frettir/erlent/2019/09/28/barattan_byrjar_hja_okkur_sjalfum/?fbclid=IwAR1dbpP7cfvA8vueE9wkNlgHqsDziOJe4qn8k3rBmEI92PflkhsBvsr19Y4
- [7] <http://www.barnasattmali.is/barnasattmalinn/barnasattmalinnheildartexti.html>
- [8] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs349/en/>
- [9] https://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/en/
- [10] <https://www.dv.is/frettir/2020/01/28/islenska-forvarnarmodelid-vekur-heimsathvogli-adrar-thjodir-taka-upp-somu-adferdafraedi/>
- [11] https://atvr.Overcastcdn.com/documents/Arsskvrsla_ATVR_2018.pdf
- [12] http://webtv.un.org/search/2019-high-level-political-forum-on-sustainable-development-hlpf-2019-16th-meeting/6059942198001/?term=2019-07-16&sort=date&page=2&fbclid=IwAR0IguDLsu98v9S05_Wz6fxRpwOsk1FONO10JbHq-BM_iPZiU-OvdthqH5s
- [13] <https://www.iogt.se/vad-vi-gor/forskning-och-samverkan/>
- [14] https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/02/alkohol-graviditet_alkoholen-och-samhallet-2020_rapport_sv.pdf
- [15] https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/02/alkohol-pregnancy_alcohol-and-society-2020_report_en.pdf
- [16] https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/11/alkohol-ochldre_alkoholen-och-samhallet-2019_rapport_sv.pdf
- [17] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/alkohol-and-older-people-alkohol-and-society-2019-report-en.pdf>
- [18] https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/11/alkohol-ochvld_alkoholen-och-samhallet-2017_rapport_sv.pdf
- [19] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/alkohol-and-violence-alkohol-and-society-2017-report-en.pdf>
- [20] https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/11/alkohol-ochcancer_alkoholen-och-samhallet-2016_rapport_sv.pdf
- [21] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/alkohol-and-cancer-alkohol-and-society-2016-report-en.pdf>
- [22] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/alkoholens-andrahandsskador-alkoholen-och-samhallet-2015-rapport-sv.pdf>
- [23] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/second-hand-effects-of-alcohol-consumption-alkohol-and-society-2015-report-en.pdf>
- [24] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/effekter-av-lagdoskonsumtion-av-alkohol-alkoholen-och-samhallet-2014-rapport-sv.pdf>
- [25] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/effekter-av-lagdoskonsumtion-av-alkohol-alkoholen-och-samhallet-2014-rapport-en.pdf>
- [26] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/ungdomar-och-unga-vuxna-alkoholen-och-samhallet-2013-rapport-sv.pdf>
- [27] <https://www.iogtse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/12/youth-and-young-adults-alkohol-and-society-report-en.pdf>
- [28] <http://iogt.is/2019/03/22/hver-er-avinningur-rikisreksturs-a-smasolu-afengis-i-svithjod-fyrir-lydheilsu-og-almannaheill/>
- [29] <http://www.althingi.is/altext/145/s/1640.html>
- [30] <https://saa.is/wp-content/uploads/2015/03/ritgerd-ara-matthiassonar.pdf>
- [31] <https://www.heimsmarkmidin.is/>
- [32] <https://www.heimsmarkmidin.is/forsida/heimsmarkmidin/>
- [33] https://movendi.ngo/wp-content/uploads/2019/12/Alcohol-and-SDGs-2019_final.pdf
- [34] <http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2018/world-leaders-ncds/en/>
- [35] <http://www.althingi.is/altext/139/s/pdf/1214.pdf>
- [36] <http://www.althingi.is/altext/148/s/0172.html>
- [37] <https://saa.is/svo-thad-se-nu-sagt/?fbclid=IwAR2kndDuHYK6C0OVsmVBnORK5OqVizAGn-5NFZ1mGvohqke-y92k9fVi9SE>
- [38] <http://www.althingi.is/altext/148/s/0300.html>
- [39] <https://saa.is/grein/framlog-rikisins-duga-ekki-fyrir-launum/>
- [40] <https://archive.unric.org/is/frettir/27157-aeins-sjoetti-hver-fikill-hefur-aegang-ae-meeferu>
- [41] <https://www.landlaeknir.is/utgefud-efni/skjal/item34462/>
- [41] https://www.althingi.is/lagas/nuna/1944033.html?fbclid=IwAR2p1dzKDLwEd0yop2OhuncmSJNWgtf5iJsvhaBLrRxZxx_g0b10db4uxT0

Alþingi
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Reykjavík, 20. febrúar 2020
2001313/0.4.1/rmj

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum nr. 75/1998 (afnám banns við heimbruggun til eigin nota).

Embætti landlæknis þakkar veitt tækifæri til að veita umsögn um ofangreint frumvarp. Markmið frumvarpsins er að bann við framleiðslu áfengis til einkaneyslu með gerjun verði afnumið.

Embætti landlæknis hefur ítrekað undanfarin ár varað við og lagst gegn breytingum á því fyrirkomulagi á sölu áfengis sem er á Íslandi. Takmarkað aðgengi að áfengi, sem meðal annars felur í sér takmarkað aðgengi með einkasölu ríkisins á áfengi, er áhrifarík leið til að draga úr skaðlegum áhrifum vegna notkunar áfengis. Ekki þarf að efast um skaðleg áhrif áfengis á einstaklinga og samfélög en á hverju ári látast rúmlega þrjár milljónir manna í heiminum af áfengistengdum orsökum. Engin þekkt mörk eru um skaðleysi áfengis og því ber að lágmarka eða takmarka aðgengi og notkun áfengis eins og kostur er.

Árið 2016 var áfengi í sjöunda sæti yfir áhættuþætti fyrir dauðsföll og töpuð góð æviár. Sérstök byrði á samfélög er vegna ungmenna og fólks á aldrinum 15-49 ára þar sem áfengi er helsta orsök tapaðra góðra æviára. Það ber því að takmarka allar aðgerðir sem eru til þess fallnar að auka notkun áfengis. Það er mat embættis landlæknis að frumvarp þetta geti leitt til aukinnar notkunar áfengis sem ekki verður skráð og mun því skekkja alla tölfræði um heildarnotkun áfengis. Allt áfengi er skaðlegt heilsu manna og skipti engu máli hvort um er að ræða gerjað eða eimað áfengi. Allar alþjóðlegar rannsóknir benda til þess að afnám einkasölu á áfengi muni leiða til aukinnar heildarneyslu. Enn fremur sýna rannsóknir að samhliða aukinni áfengisneyslu aukist samfélagslegur kostnaður vegna áfengistengdra vandamála.

Til merkis um mikilvægi þess að takmarka notkun og aðgengi að áfengi má benda á nýlega áskorun framkvæmdastjórnar Aljóðaheilbrigðismálastofnunar (WHO)¹ til framkvæmdastjóra stofnunarinnar þess efnis að brýn þörf sé á að yfirfara og innleiða aðgerðaáætlun til ársins 2030 í tengslum við heimsáætlun um minni áfengisneyslu (Global Strategy to Reduce the Harmful Use of Alcohol). Frumvarp þetta er, að mati embættis landlæknis, ekki í samræmi við ályktun framkvæmdastjórnar WHO.

¹ http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB146/B146_CONF1-en.pdf

Í ljósi ofangreindra athugasemda er embætti landlæknis mótfallið þessum breytingartillögum og að frumvarp þetta verði að lögum en hvetjum löggjafann til að framfylgja betur núgildandi lögum.

Virðingarfyllst,

Embætti landlæknis

Umsögn Fágunar, Félags áhugafólks um gerjun, um tillögu að breytingu á áfengislögum

Gerjun drykkja hefur löngum verið stunduð hér á landi. Gerjun, hvort heldur með tilbúnu geri eða náttúrulegu, er sú aðferð að breyta sykrudum legi í léttan áfengan drykk, til dæmis áfengan berja- og ávaxtasafa, mjöð sem er að uppistöðu uppleyst hunang, síder sem er að uppistöðu eplasafi, bjór og léttvín. Gera má ráð fyrir að fjöldinn allur af Íslendingum geri léttan áfengan drykki á heimili sínu til einkanota sér til ánægju og yndisauka, þó svo nákvæm tala um þann fjölda liggi ekki fyrir.

Lög á Íslandi banna þó gerð áfengra drykkja sem eru yfir 2,25% vínandi að rúmmáli, hvort heldur til einkaneyslu eða sölu. Þrátt fyrir það er almannaalítið á þá vegu að það sé í raun ekki ólöglegt athæfi að gera léttan áfengan drykki sem eru með meiri vínanda en mörkin leyfa og hefur þessi iðja almennt verið látin óáreitt af yfirvöldum sé hún stunduð til einkanota. Í dag eru reknar nokkrar verslanir sem sérhæfa sig í að þjónusta áhugafólk um gerjun drykkja. Úrval og gæði hráefna er mjög mikið og almennt má segja að drykkir sem gerjaðir eru heima fyrir séu í háum gæðaflokki.

Í nágrannalöndum okkar og almennt í öllum vestrænum ríkjum ríkir sú regla að gerjun drykkja heima við til einkanota sé leyfileg. Ísland er eitt með mörk áfengisprósentu það lága að gerð flest allra léttra áfengra drykkja er í raun ólögleg. Sú tillaga sem nú liggur fyrir hljómar svo:

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 4. gr. laganna:

- a. Orðin „einkaneyslu eða“ í a-lið falla brott.*
- b. Á eftir a-lið kemur nýr stafliður, svohljóðandi: að framleiða afengi til einkaneyslu með eimingu.*

2. gr.

Á eftir orðunum „leyfi til framleiðslu áfengis“ í 1. mgr. 6. gr. laganna kemur: í atvinnuskyni.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fágun fagnar því að tillit hefur verið tekið til fyrri umsagnar með breytingunni á 1. mgr. 6. gr laganna í nýju frumvarpi.

Um Fágun

Félag áhugafólks um gerjun, eða Fágun, eru samtök fólks sem hefur sameiginlegt áhugamál að stuðla að bættri þekkingu og menningu í gerð gerjaðra matvæla. Tilgangur félagsins er að:

- Sameina áhugafólk um gerjun.
- Miðla þekkingu á gerð gerjaðrar matvöru og menningu henni tengdri.
- Stuðla að bættri ímynd heimagerjaðra matvæla.
- Stuðla að lagabreytingum til að heimila gerjun drykkja til einkanota. Í starfssemi og reglugerðum félagsins vísar hugtakið gerjun til beitingar örvera í gerð matvæla og drykkja.

Í því skyni starfrækir félagið heimasíðuna fagun.is þar sem spjallhópar eru aðgengilegir öllum. Einnig stendur félagið fyrir námskeiðum, keppnum og viðburðum til að vekja áhuga almennings og félagsmanna á efninu.

Fágun - Félag áhugafólks um gerjun

Co. Þórgnýr Thoroddsen

Grundarstígur 8

101 Reykjavík

Sími. 8234135

Alþingi - Allsherjar- og menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík
Sent á: nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 20. febrúar 2020.

Efni: Umsögn um mál nr. 48, frumvarp til laga um um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu).

FRÆ - Fræðsla og forvarnir leggjast gegn samþykkt frumvarpsins.

Með því að heimila í lögum heimabrug (framleiðslu áfengis til einkaneyslu án leyfa og eftirlits) er gengið gegn þeirri grundvallarsýn að áfengi sé ekki eins og hver önnur neysluvara. Forsendur hennar verða ekki skýrari en í framsetningu Alþjóðaheilbrigðisstofnunarinnar: „*Skadleg notkun áfengis er alheimsvandamál sem leiðir til milljóna dauðsfalla, þar á meðal glatast líf hundruð þúsunda ungs fólks. Það er ekki aðeins orsakabáttur í mörgum sjúkdómum, heldur einnig áhrifaþáttur í slysum og ofbeldi.*“ (Sjá t.d.: Global status report on alcohol and health. World Health Organization 2011).

Þetta er í sjálfu sér næg forsenda þess að leyfisbinda alla þætti innflutnings, framleiðslu, sölu, dreifingu og markaðsvæðingu áfengra drykkja og tryggja eftirlit með þeim þáttum. Með samþykkt frumvarpsins er opnað á aukið aðgengi að áfengi og þar af leiðandi aukna neyslu og aukinn vanda vegna áfengisneyslu.

Flutningsmenn taka undir þetta í greinargerðinni með frumvarpinu og segja: „*Flutningsmenn mótmæla því ekki að aukið aðgengi leiði af sér aukna neyslu, en telja að lögfesting frumvarpsins leiddi hins vegar ekki af sér aukið aðgengi miðað við það sem nú þegar er.*“ Þessa síðustu fullyrðingu verður að rökstyðja með vísan í rannsóknir eða önnur gagnreynd gögn.

Í greinargerðinni með frumvarpinu segir: „*Áfengismál eru réttilega mjög umdeild og því verður að taka þá staðreynd að hvorki virðist áhugi meðal yfirvalda né almennings á því að framfylgja banninu sem vísbendingu um að hið fortakslausa bann við framleiðslu áfengis til einkaneyslu eigi ekki lengur erindi í íslensku samfélagi.*“ Ennfremur að: „*Það væri afar óæskilegt ef yfirvöld tækju skyndilega upp á því að framfylgja banninu enda væri það ósanngjarnt gagnvart þeim einstaklingum sem hefðu haft með höndum framleiðslu áfengis til einkaneyslu, og hefðu þangað til starfað í góðri trú um að hegðan þeirra væri ekki bönnuð að lögum.*“ Og: „*Markmið frumvarpsins er fyrst og fremst að lagfæra þá ómögulegu stöðu að þung refsing liggi við almennt viðurkenndu athæfi, en það ástand býr til ófyrirsjáanlegt geðþóttavald sem flutningsmenn telja draga úr rétti borgaranna til að þekkja fyrir fram afleiðingar gjörða sinna.*“

Hér er staðhæft um áhugaleysi almennings á banni við heimabruggi án þess að vísa í gögn, t.d. kannanir eða rannsóknir. Einnig virðist hér afskiptaleysi eða áhugaleysi yfirvalda gagnvart brotum á tilteknum lögum vera notað sem átylla þess að fella þau úr gildi og áhyggjum lýst yfir að yfirvöld taki skyndilega upp á því að framfylgja lögum. Þetta verður að teljast sérstök röksemdafærsla.

Allar ákvarðanir sem líklegt er að leiði til aukinnar heildarneyslu áfengis eru í andstöðu við stefnu stjórnvalda (sbr. Stefna stjórnvalda í áfengis- og vímuefnum til ársins 2020) og ógna góðum árangri í að draga úr ávana- og vímuefnaneyslu íslenskra ungmenna.

Virðingarfyllst,

Framkvæmdastjóri FRÆ - Fræðslu og forvarna

Þekking í þágu forvarna

Nefndarsvið Alþingis
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. febrúar 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu), 48. mál á 150. löggjafarþingi 2019 – 2020.

Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum nr. 75/1998 er varðar afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu.

Lögreglustjóri telur rétt að gera athugasemdir við frumvarpið. Greinargerð með frumvarpinu ber með sér að markmið þess sé m.a. að koma því til leiðar að aðilar geti án afskipta lögreglu framleitt áfengi með gerjun til einkaneyslu og virðist gengið út frá því að ákvæði í núgildandi áfengislögum nr. 75/1998 sem banni framleiðslu áfengis til einkaneyslu sé í raun dauður bókstafur þar sem almenningur sé lítt upplýstur um bannið og framleiðsla áfengis til einkanota hafi að mestu verið látin viðgangast óáreitt.

Í frumvarpinu eru lagðar til breytingar á 2. mgr. 4. gr. og 6. gr. áfengislaga nr. 75/1998 (hér eftir einnig nefnd „áfengislög“), annars vegar breytingar sem lúta að heimild einstaklinga til að framleiða áfengi til einkaneyslu með gerjun á meðan framleiðsla áfengis til einkaneyslu með eimingu verður bönnuð, sbr. 1. gr. frumvarpsins, og hins vegar að eftirleiðis skuli framleiðendur áfengis sækja um leyfi til framleiðslunnar ef hún er í atvinnuskyni, sbr. 2. gr. frumvarpsins.

Um a. lið 1. gr. frumvarpsins

Samkvæmt 1. mgr. 4. gr. gildandi laga varðar innflutningur, heildsala, smásala og framleiðsla áfengis sem fer fram í atvinnuskyni án leyfis refsingum samkvæmt 27. gr. laganna. Það varðar einnig refsingu skv. 27. gr. laganna að framleiða áfengi til einkaneyslu eða sölu, sbr. a. liður 2. mgr. 4. gr. laganna. Með a. lið. 1. gr. frumvarpsins er lagt að orðin „einkaneyslu eða“ í a. lið 2. mgr. 4. gr. falli á brott úr lögunum og með b. lið 1. gr. frumvarpsins er lagt til að við ákvæðið bætist nýr staflíður, svohljóðandi: „að framleiða áfengi til einkaneyslu með eimingu“. Í greinargerð við frumvarpið kemur fram að með þessu sé lagt til að bann við framleiðslu áfengis til einkaneyslu með gerjun verði afnumið en aftur móti kemur að framleiðsla áfengis með eimingu verður, líkt og

kemur fram í greinargerð, áfram refsiverð, óháð því hvort framleiðslan er ætluð til einkaneyslu eða í sölu- og dreifingarskyni.

Meðferð og neysla áfengis hjá ungmennum

Í 21. gr áfengislaga segir að óheimilt sé að selja, veita eða afhenda áfengi þeim sem er yngri en 20 ára. Ávallt þegar ástæða er til ætla að kaupandi eða viðtakandi áfengis hafi ekki náð þessum aldri skal sá sem selur, veitir eða afhendir það láta hlutaðeigandi sanna aldur sinn með því að sýna skilríki með mynd eða á annan fullnægjandi hátt.

Samkvæmt gildandi lögum er framleiðsla áfengis til einkaneyslu eða sölu óheimil og refsiverð, sbr. a. liður 2. mgr. 4. gr. og 27. gr. laganna. Þá er hvers kyns sala, veiting eða afhending áfengis til einstaklinga undir 20 ára aldri óheimil. Lagafrumvarpið, verði það að lögum í óbreyttri mynd, leiðir til þess að hvers kyns sala og afhending áfengis til aðila undir 20 ára verður eftir sem áður óheimil og refsiverð en á sama tíma er einstaklingum undir 20 ára aldri ekki óheimilt að framleiða áfengi til einkaneyslu. Það leiðir til þeirrar óheppilegu aðstöðu að sala og veiting áfengis til einstaklinga undir 20 ára aldri er óheimil á meðan sömu aðilum er heimilt að lögum að framleiða áfengi til eigin neyslu. Verði frumvarpið óbreytt að lögum er fyrirséð að þessi ágalli á löggjöfinni valdi vandkvæðum í framkvæmd. Lögreglustjóri telur af þessum sökum nauðsynlegt að brugðist verði við þessari athugasemd við frumvarpinu þannig að framleiðsla áfengis til eigin neyslu verði háð aldurstakmörkunum.

Framleiðsla áfengis með eimingu eða öðrum aðferðum

Með frumvarpinu er lagt til að framleiðsla áfengis til einkaneyslu með eimingu verði óheimil. Í greinargerð við frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum nr. 75/1998 er vísað til fyrri umsagna um sambærileg lagafrumvörp þar sem fjallað er um greinarmuninn á gerjun annars vegar og eimingu hins vegar og segir þar að bruggun með eimingu kunni að valda stórkostlegu heilsutjóni sé hún framkvæmd af aðila sem hefur ekki fullkomna kunnáttu á ferlinu en á meðan einungis sé hægt að framleiða upp að u.þ.b. 15% hreinum vínanda með gerjun einni saman. Af lögskýringargögnum fæst ekki séð að aflað hafi verið frekari gagna um þá möguleika sem framleiðsluaðferðirnar bjóði upp á og að mati lögreglu er varhugavert að að leggja til grundvallar að öll framleiðsla áfengis til einkaneyslu með gerjun verði heimiluð án frekari skoðunar.

Í greinargerð við frumvarpið er vikið að því til samanburðar hvernig löggjöfin er í öðrum Norðurlöndum en þar kemur fram að í Finnlandi, Svíþjóð og Noregi er framleiðsla áfengis til einkaneyslu takmörkuð við það að hreinn vínandi fari ekki yfir 22% af hreinum vínanda miðað við rúmmál. Þá kemur fram að í Danmörku sé framleiðsla sterkra áfengisdrykkja til einkaneyslu háð áfengisgjaldi en engar skorður settar við bruggun bjórs og léttvíns. Af lögskýringargögnum verður ekki ráðið af hverju lagt er til hér á landi verði framleiðsla áfengis til einkaneyslu bundin við framleiðsluaðferð fremur en hámarksprósentu líkt og gert á flestum öðrum

Norðurlöndum. Af hálfu lögreglu er bent á að það að færi betur að afmarka í lögum hver er hámarksprósenta áfengis sem einstaklingar mega framleiða til einkaneyslu líkt og gert er í Finnlandi, Svíþjóð og Noregi.

Refsiramminn

Í greinargerð við frumvarpið er tilgreint að markmið frumvarpsins sé fyrst og fremst að lagfæra þá ómögulegu stöðu að þung refsing liggi við almennt viðurkenndu athæfi, en það ástand búi til ófyrirsjáanlegt geðþóttavald sem flutningsmenn frumvarpsins telja draga úr rétti borgaranna til að þekkja fyrirfram afleiðingar gjörða sinna. Brot gegn áfengislögum nr. 75/1998 eða reglum settum samkvæmt þeim varða sektum eða fangelsi allt að sex árum, sbr. 1. mgr. 27. gr. áfengislaga. Þá segir í 2. mgr. 27. gr. laganna að við ákvörðun sektar skuli hafa hliðsjón af lögbundnu áfengisgjaldi. Innflutningur og framleiðsla áfengis án leyfis varðar fangelsi auk sekta ef áfengið hefur verið ætlað til sölu eða veitinga fyrir borgun og brot er margítrekað eða öðru leyti stórfellt, sbr. 3. mgr. 27. gr. laganna.

Um þetta atriði frumvarpsins, þ.e. varðandi hinar meintu þungu refsingar, bendir lögreglustjóri á að Ríkissaksóknari hefur gefið út fyrirmæli nr. 2/2019 um brot sem ljúka má með lögreglustjórasedkt og gr. 2.4. er fjallað um brot gegn áfengislögum nr. 75/1998 og lögreglusamþykktum. Samkvæmt gr. 2.4.1. í fyrirmælum nr. 2/2019 er grunnsekt vegna brota gegn 1. og 2. mgr. 4. áfengislaga kr. 50.000,- og við ákvörðun sektar umfram grunnsekt skal hafa hliðsjón af lögbundnu áfengisgjaldi, sbr. 2. mgr. 27. gr. áfengislaga og þá skal áfengi sæta upptöku samkvæmt 1. og 3. mgr. 28. gr. áfengislaga, sem og áhöld og tæki sem í þeirri grein eru talin.

Önnur atriði

Loks verður ekki hjá því komist að gera athugasemd við frumvarpið en breytingartillögurnar einar og sér munu að mati lögreglustjóra valda innbyrðis ósamræmi í lögnum verði ekki ráðist í endurskoðun á öðrum ákvæðum laganna samhliða breytingartillögnum og vísast um það atriði aftur til fyrri umfjöllunar um heimild einstaklinga undir 20 ára aldri til að framleiða áfengi til einkaneyslu. Því til viðbótar má benda á 7. gr. laganna en samkvæmt ákvæðinu er bannað að eiga, flytja inn, útbúa eða smíða sérhæfð áhöld til að eima áfengi eða til að gera drykkjarhæft áfengi sem var ódrykkjarhæft, nema hafa til þess leyfi og þá segir í 2. mgr. 28. gr. laganna að gera skuli tæki skv. 7. gr laganna upptæk án tillits til þess hvort þau hafi verið notuð til áfengisgerðar eða ekki. Þá er bent á b. lið 3. mgr. 28. gr. laganna en samkvæmt ákvæðinu skal gera upptækt áfengi sem ungmenni undir 20 ára aldri hafa undir höndum en líkt og vikið var að hér að framan virðist ungmennum undir 20 ára aldri verða heimilt að framleiða áfengi til eigin neyslu ef frumvarpið nær fram að ganga.

F.h.l.

Haukur Gunnarsson

Haukur Gunnarsson
aðstoðarsaksóknari

Berist til Alþingis Íslands

Efni: Umsögn í 48. máli 2019-2020: áfengislög, afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu
Umsagnarðaili: S.B. Brugghús ehf., Skipholti 31, 105 Reykjavík.

Reykjavík, 20. febrúar 2020

Undirritaður framkvæmdastjóri S.B. Brugghúss ehf., lítils handverksbrugghúss í Reykjavík er starfar undir nafninu RVK Brewing Co. / RVK Bruggfélag, vill hér með koma á framfæri áliti við frumvarp til laga um að leyfa heimabruggun á áfengi til einkaneyslu.

Í dag er lagt bann við heimagerð áfengis yfir 2,25% að rúmmáli hvort heldur til einkaneyslu eða sölu. Þrátt fyrir bannið þá má ætla að hér á landi séu hundruðir aðila sem gera áfengi í háum gæðaflokki heima við sér til ánægju og yndisauka. Hér á landi starfa nokkrar verslanir með leyfum frá yfirvöldum sem sérhæfa sig í að selja hráefni og vörur til slíkrar framleiðslu án þess að fela þann tilgang. Í raun er heimagerð áfengis samfélagslega viðurkennd og látin afskiptalaus af lögreglu og yfirvöldum, svo framarlega sem það er ekki selt. Þó refsiramminn sé vel skýrður virðist það vera handahófskennt hvenær honum er beitt, sem getur varla talist heppilegt. Því ber annað hvort að hafa skýran ramma utan um lögin og framfylgja þeim, eða þá breyta þeim í takt við raunverulega framfylgni. Það er skoðun undirritaðs að gera eiga það síðarnefnda og leyfa heimagerð áfengis til einkaneyslu.

Ísland er eftirbátur allra Norðurlanda og flest allra landa sem það vill bera sig saman við þegar kemur að lögleiðingu heimagerðs áfengis til einkaneyslu. Í því sambandi er vert að benda á ágæta samantekt um það hvað er löglegt í hverju landi á vefsíðunni Wikipedia¹. Þá er ástæða til að benda á að erlendis tíðkast það að gera greinarmun á gerð veikis og sterks áfengis. Veikt áfengi, svo sem bjór og vín, er gert með *gerjun* (e. fermentation), á meðan sterkt áfengi, svo sem brennd vín, er gert með *styrkingu* þegar gerjaðs drykkjar, þ.e. eimingu (e. distilling) eða öðrum álíka aðferðum. Í raun er bara hægt að gera áfengi upp að um 15% að rúmmáli með gerjun. Þegar skoðað er hvaða tegund áfengis er leyfilegt að gera í heimahúsum í nágrannalöndum okkar þá er oftast leyfilegt að gera slíkt með gerjun, en hömlur eða bann er lagt við gerð áfengis með styrkingu. Það er skoðun undirritaðs að leyfa eigi skilyrðislaust gerjun á heimagerðu áfengi til einkaneyslu.

Frá því bjór var aftur leyfður á Íslandi árið 1989 hefur orðið mikil breyting á viðhorfi fólks til áfengis. En þó er það svo að bjórmenning á Íslandi á enn nokkuð í land að ná því sem tíðkast í öðrum löndum í kringum okkur. Á Íslandi er neysla bjórs að mestu bundin við eina tegund af bjór, sem er ljós lagerbjór. Þróunin erlendis á undanförunum árum hefur verið í átt að mun fjölbreyttari flóru bjórs. Þar kemur helst til að svo kölluðum *handverksbrugghúsum* hefur fjölgað mikið. Þau eru oftast nær stofnuð af frumkvöðlum sem hafa í heiðri ástríðu fyrir gæðabjór, sem eru framleiddir af natni úr

¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Homebrewing>

úrvals hráefnum. Þessir frumkvöðlar eru oftast en ekki heimabruggarar að upplagi sem hafa verið að þróa uppskriftir í leit að hinum fullkomna bjór og hafa fengið hvatningu frá vinum og vandamönnum að koma honum á framfæri, enda er hér oftast um að ræða vöru sem er fyllilega sambærileg við eða betri en það sem hægt er að kaupa í verslunum og á veitingastöðum.

Í dag eru starfrækt 23 sjálfstæð handverksbrugghús á Íslandi. 22 af þeim eru aðilar að Samtökum íslenskra handverksbrugghúsa. Þau dreifast um allt land, sjá viðauka. Auk þess eru nokkur bruggfélög án eigin framleiðslutækja er nýta aðstöðu annarra brugghúsa, og svo eru stóru brugghúsin tvö með sérstök vörumerki fyrir bjór í hærri gæðaflokki. Fyrsta íslenska handverksbrugghúsið var stofnað árið 2006 og þeim hefur fjölgað hratt; u.þ.b. 3 af hverjum 4 eru stofnuð á s.l. 5 árum. Flest þessi nýju handverksbrugghús eru stofnuð af heimabruggurum, en ætla má að fyrrum heimabruggarar komi við sögu hjá nær öllum hinum brugghúsum líka. Þessi þróun er í samræmi við það sem er að eiga sér stað um allan hinn vestræna heim. Þetta gerist hér á landi þrátt fyrir að heimabruggarar þurfi að stunda sitt áhugamál og sinna vöruþróun í skugga laga sem banna þá iðju, ólíkt kollegum þeirra erlendis.

Litlu sjálfstæðu handverksbrugghúsin sinna mikilvægu hlutverki í sínu nærumhverfi. Þau skapa og auka fjölbreytni í atvinnu og draga að fólk. *Björtúrismi* er nýyrði, en er þó vel þekkt fyrirbæri erlendis. Ætla má að hingað til lands komi árlega stór hópur ferðamanna í þeim helsta tilgangi að leita uppi spennandi íslenska bjóra, hvort heldur þeir fari á bjórhátíðir eða heimsækja brugghús og bari sem sérhæfa sig í handverksbjór. Þetta getur orðið mikilvægur liður í atvinnuuppbyggingu á næstu árum, sérstaklega úti á landi. Það er því mikilvægt að hlúa að þessum iðnaði, og hlúa að sprotanum sem verður til við heimabruggun. Lögleiðing á heimagerðu áfengi með gerjun til einkanota er mikilvægt skref í þá átt.

Fh. S.B. Brugghúss ehf / RVK Brewing Co.

Sigurður P. Snorrason, meðstofnandi og framkvæmdastjóri

Viðauki

Sjálfstæð handverksbrugghús á Íslandi í lok árs 2019

Austri brugghús	Fagradalsbraut 25, 700 Egilsstöðum
Báran brugghús	Bárugata 21, 300 Akranes
Beljandi brugghús	Sólvellir 2, 760 Breiðdalsvík
Bjórsetur Íslands	Hólum, 551 Sauðárkrókur
The Brothers Brewery	Vestmannaeyjar
Brugghús Steðja	Steðja, 311 Borgarnes
Bruggsmiðjan/Kaldi	Öldugötu 22, 621 Dalvík (dreifbýli)
Bryggjan Brugghús	Grandagarði 8, 101 Reykjavík
Dokkan brugghús	Sindragata 11, 400 Ísafjörður
Eimverk distillery	Lyngás 13, 210 Garðabær
Gæðingur	Útvík, 550 Skagafjörður
Húsavík Öl	Héðinsbraut 4, 640 Húsavík
Jón Ríki brewery & restaurant	Hólmur, 781 Höfn í Hornafirði
Malbygg	Skútuvogi 1G, 104 Reykjavík
RVK Brewing Co.	Skipholt 31, 105 Reykjavík
Segull 67 brewery	Vetrarbraut 8-10, 580 Siglufjörður
Smiðjan brugghús	Sunnubraut 15, 870 Vík
Ægir brugghús	Eyjarlóð 5, 101 Reykjavík
Ölverk	Breiðumörk 2, 810 Hveragerði
Ölvisholt brugghús	Ölvisholt, 801 Selfoss
Öldur/öldurhúsið	Desjamýri 8, 270 Mosfellsbæ
Og Natura	Skútahrauni 7, 220 Hafnarfjörður
Álfur brugghús	Kársnesbraut 112, 200 Kópavogur